

PORLAMMI

Esipuhe

Porlammi sai vuonna 2005 oman kyläkirjan, mutta sen jälkeen on tapahtunut paljon monilla aloilla, toisaalta taas on kyetty toimintoja säilyttämään. Tässä kuvauksessa on hahmotettu menneitä vuosia vuoteen 2011 asti. Lähteinä ovat olleet lähinnä haastattelut ja Loviisan sanomat. Tässä esityksessä ei ole suoraan verrattu viiden viimeisen vuoden tapahtumia edellisiin vuosiin, vaan on kerrottu, mitä tänä aikana on tapahtunut, jotta lukija voi itse tehdä päätelmiä, mihin suuntaan kehitys on kulkenut. Lapinjärven kunta on tukenut aineiston hankkimista, julkaisu on omakustanne. Porlammin asioista on tietysti kullakin kyläläisellä oma käsitys, mutta ohessa on näkemyksiä kirjattu yhdessä esityksessä omista lähtökohdistani. Lähdeluettelossa on mainittu haastatellut henkilöt ja muu aineisto, jota on käytetty. Käsikirjoitukseen ovat tutustuneet Svea Korppi, Eino Kajander ja Päivi Lattunen, joidenkin korjaukset on otettu huomioon.

Sisällys

1. Porlammin metsästysseura	1
2. Kalastuskunta	2
3. Maatalous	3
3.1 Porlammin kartano	3
4. Maamiesseura	3
5. Maataloustuottajat	4
6. Meijeri	4
7. Autoilu	5
8. Porlammin Pyry	6
9. Yhteismaat	6
10. VPK	6
11. Eläkeläiset	7
12. Porlammin kyläyhdistys	7
13. Metsänhoito ja Käkikosken saha	8
14. Museo	9
15. Martat	9
16. Koulu	10
17. Nuorisoseura Soihtu	10
18. Osana Lapinjärven kuntaa	11
19. Lopuksi	12
20. Lähteet	13

1. Porlammin metsästysseura

Porlammin metsästysseura on jatkanut mallikkaasti toimintaansa. Riistaa on ollut ja siitä on pidetty huolta. Metsästys - ja riistanhoito on hyödyllistä kaikille kyläläisille. Hirvikiintiöt onkin yleensä saatu täytettyä. Hirvenmetsästys on keskeisin metsästysseuran toimintamuoto. Niin metsästysseurassa kuin muissakin on ikääntyminen tuottanut huolta ja siksi nuoria onkin koitettu saada mukaan. Koululaisille on järjestetty joka toinen vuosi erätapahtuma nuotiotuliseen.

Porlammien riistakanta on monipuolinen. Peuroja alkaa olla saman verran kuin hirviä ja kauriskin on lisääntynyt. Ilveksiä on myös tavattu. Suurpetojen määrän arviointi on sinänsä vaikeaa, mutta olennaista muutosta siinä ei ole tapahtunut.

Metsästysseuralla on samat vuokramaat kuin ennenkin: 45000 hehtaaria, mistä on oltu kiitollisia. Kaatoluvat ovat yleensä tiukassa, mutta ne on kuitenkin saatu ja maanomistajille on edelleen keitetty hirvisoppa joko metsästysmajalla tai viime aikoina Soihtulassa kyläyhdistyksenkin avustamana.

Suuria muutoksia ei metsästysasioissa ole tullut. Jouko Lievonen on ollut metsästysseuran puheenjohtajana enemmän osan ajasta. Toisinaan voi toiminta taantua, jos samat miehet ovat aina remmissä, mutta näin ei ole metsästysseurassa tapahtunut.

Tulevaisuus tuottaa kuitenkin huolta, sillä maanomistajia muutenkin kiristävä kiinteistövero olisi uhka myös metsästykselle, sillä silloin vuokraus voisi vähentyä ja uhkakuvana on, että vain isot firmat vain harrastaisivat metsästystä. Siksi kyläläisten välillä toivotaankin hyviä välejä, jotta toiminta voitaisiin säilyttää entisellään. Maailma kuitenkin aina muuttuu, mutta perinteisten elinkeinojen toivotaan säilyvän Porlammilla jatkossakin.

Metsästysasioissa on innolla mukana ollut Irma Korppi, joka on huolehtinut monista metsästysseuran asioista sihteerinä. Metsästys on monessa suhteessa tarpeellista edelleenkin ja sillä on hyvä pohja, johon tietysti toivotaan lisää voimavaroja ja uusia jäseniä. Sinänsä kulunut viisivuotiskausi ei ole tuottanut muutoksia ja usko riistaan on vahva, mikä näkyy hirvipeijaisissakin. Ne ovat suosittuja ja kylää yhdistäviä tapahtumia etenkin kun muutkin seurat ovat tapahtumaan tukemassa. Vuodesta 1952 lähtien on kaadettu 70-80 hirveä, mikä kuvastaa yhdistyksen merkitystä.

2. Kalastuskunta

Kalastus on myös Porlammilla ollut nousujohteista viimeisten vuosien aikana. Yläpuoliset kosket on kunnostettu. ELY-keskuskin on ollut tukemassa kalastuskunnan hankkeita. Sahan koski on kunnostettu ja Käkikoski viime vuonna. Arvokala pääsee nousemaan järveen saakka.

Aikaisemmin Porlammilla on ns. kalapuisto, mutta se ollaan lopettamassa. ja maisemointityö on meneillään tarkkojen suunnitelmien mukaan kivien paikkoja myöten. Porlammien koskissa on voinut kalastaa. Koko Pernajanjoen vesistöä on kunnostettu. Viime vuosina on tahti vain tiivistynyt, kun tuloksia on saatu.

Porlammien vesistöissä on voitu harjoittaa perhokalastusta ja luonnollisesti järvikalastusta. Merkkirutiinit on kalastusyhdistys hoitanut vuosittain. Kalakanta on aika hyvää, kuhaa pyydetään innokkaasti vuosittaisesta kutuajasta riippuen.

Roskakalaa ei ole nuotattu Artjärven vesistöjen tapaan, koska siihen ei ole samanlaisia edellytyksiä liian syvässä vedessä. Uistimiin tulee kaikenlaista kalaa. Virveliinkin tarttuu kuhakin. Ankeriaita on saatu pitkällä siimalla. Vuonna 2010 oli 54 verkkoa ja 23 katiskaa vedessä. Juha Kekki on ollut sihteerinä. Kalastus on tulevaisuuteen suuntautuva ala. Ympäristötyö ja luontopolitiikka ja tukijärjestelmäkkin suosivat sitä ja tässä suhteessa on menty vain eteenpäin.

Kalastuskunnan toiminta on järjestäytyneenä toimintaa ja tarmokkaalla työllä tuottanut tuloksia. Vapaa-ajan vietto kalastuksen puitteissa on yhä hyvin mahdollista jopa aikaisempia vuosia paremmissa olosuhteissa. Yhteiskunta ei ole jarruttanut kalastusta niin kuin monia muita Porlamminkin toimia ja hyvässä uskossa voidaan työtä jatkaa.

3. Maatalous

3.1 Porlamminkin kartano

Porlamminkin kartano on ollut viime vuosina aktiivinen oman taloutensa suhteen. Rakennustyötä eri tarkoituksiin on tehty jatkuvasti monimuotoisesti ja viljaa on viljelty uudenaikaisella tekniikalla voimakkaasti. Nyt on ollut myös englantilaista lihakarjaa laitumilla. Maataloustyö on vaatinut tehostamista ja konetyö on yhtiötetty Pukaron ja Vanantaan kartanon kanssa ”Lapinjärven farmarit” osuuskunnassa viljelyksessä on Lapinjärvellä ja Janakkalassa 720 hehtaaria, mistä on nurmea 140 hehtaaria 550 hehtaaria kevätiljoja syys- ja kevätrapsia.. Kartano ei työllistä kyläläisiä kuten ennen ja elää toisaalta omassa ympäristössään, mutta on hienossa kunnossa ja kylällekin iloksi.

Kartanomaatalous on muun maatalouden ohella kriisissä tällä hetkellä ja moni kartano on lopettanut työteon ja vuokrattu kartanorakennuksen ollessa ainoastaan asuttuna. Suomenkielisen Itä-Uudenmaan neljästä kartanosta vain Porlammi on yhä viljeltynä muitten taantuessa.

Lipossa on tapahtunut myös rakennemuutosta. Tiloja on liitetty toisiinsa joko vuokramaalla tai ostojen kautta, mutta Lipossa on yhä voimakkaita karjatalousyrittäjiä. Aaro Järvinen on laajentanut talouttaan ja on yksi voimakkaista Porlamminkin maatalousyrittäjistä, joita yhä on varsin paljonkin.

Tiloja on poistunut paljon, tilakoko on noussut huomattavasti, lypsykarjatiloilta tullut lypsyasemia ja robotteja. Pienet karjat ovat hävinneet kokonaan. Sikoja on kahdella tilalla Varjolalla ja Myllylällä ja Porlamminkin Potkasa. Viljanviljelyyn ovat tulleet myös luonnonhoitopellot ja kesannot. Jos pellot ovat vuosia viljelemättä, on iso työtaakka saada ne kuntoon. Pellot pusikoituvat helposti..

Viljatilat ovat vähentyneet. Porlammilla onkin pieni tilakoko. Karja on jäänyt pois ja vielä viljellään omia maita ja osa odottavalle kannalle, joka aikanaan päättyy Porlammilla on maanostohalukkuutta, eroon maasta on päässyt. Aina ole silti mietitty, mikä on kannattava maksu hehtaarilta jottei kantokyky jäisi liian raskaaksi. Vuokraaminen on välivaihe, joka voi tosin mennä kauankin.

Pro Agria tarjoaa Porlamminkin viljelijöille palveluita. Tämän päivän tasolla asiat hoidetaan Järvenpäästä. Tuottajat on vakavarainen yhdistys, mutta sillä on taloudellisia paineita maksuvelvoitteen suhteen. Porlamminkin jäsenmaksut menevät Uudenmaan liittoon. Jäsenmaksutuloihin vaikuttaa voimakas jäsenistön väheneminen, mikä rasittaa jäljellä olevia

4. Maamiesseura

Maamiesseura on toiminut hiljaisesti 100-vuotisjuhlien jälkeen. Puheenjohtajana on ollut Pertti Tuuli, sihteerinä Jukka Junna. Muita jäseniä ovat olleet Antti Ikonen ja Jukka Vähämartti. Retkiä suunniteltiin mm. Hartwallin panimoon Lahteen

Marita Paavola saatiin Pro Agria Uusimaan hallintoon. Hän on ollut yhdistyksen varapuheenjohtaja. Aaro Järvinen on myös ollut mukana. Vuosi 2006 oli kuitenkin viimeinen talousvuosi. Jäsenmaksun periminenkin lopetettiin, vaikka se suuri ollutkaan.

Maamiesseurassa näkyy maaseudun rakennemuutos. Kun vuosisadan alussa jäseniä oli kymmenittäin on toiminta uhkaamassa nyt loppua. Maamiesseura on kuitenkin ollut varsin keskeinen seura Porlammilla ja olisi vahinko jos siitä luovuttaisiin.

5, Maataloustuottajat

Aktiivisten tilojen vähentymisestä huolimatta toimintaa on ollut tuottajayhdistyksessä. Yhteistyötä on tehty Artjärven tuottajien kanssa. Syyskokouksia on pidetty vuorotellen ja yhteisiä luennoitsijoita on tullut tilaisuuksiin. Kokouksia on ollut entistä vähemmän. Tuomo Hasu on ollut puheenjohtajana, mutta tungosta ei johtokuntaan ole ollut. Kaikki viljelijät eivät ole tuottajien jäsenenä, vaikka jäsenenä voi pysyä viljelyn lopetettuaankin. Tuottajahenkisyys on säilynyt ja keskusjärjestön tilaisuuksiin on otettu osaa. Uudenmaan liittoon on valittu Kari Rantala. Maataloustuottajat on vain yksi koko kunnan käsittävä yhdistys.

Maahenkeä on Porlammilla edelleenkin ja toimintaa on välillä kevennetty teatterimatkoilla. Kouvolassa. EU-aikana on tiloilla erilaisia selviytymistarinoita, mutta pääsääntöisesti toimintaa on tullut laajentaa. Ikä on tullut monella vastaan, eikä jatkajia ole.

Porlammilaisia on tuottajissa suuri osa. Kylässä on yhä maatalous keskeinen toimintasisältö. Sitkeästi on maataloudesta pidetty kiinni, eikä itse tiloilla kulunut viisi vuotta ole mitenkään poikennut maan keskiarvosta.

Tukien vähentyminen huolettaa luonnollisesti Porlammillakin, mutta kaikkien uhkienkin alla on jaksettu maata viljellä ja uskoa parempaan. Osan mielestä nyt onkin parempi aika kuin 1980-luvulla, osa taas näkee päinvastoin, mikä on tietysti tilakohtainen näkemys.

6, Meijeri

Meijeri on ollut kylän keskus, mutta nyt se on ollut lähinnä vain maidontuottajien yritys, kun se aikaisemmin palveli koko kylää. Osuusmaksujärjestely 1990-93 herättikin keskustelua, miksei sikalan myyntikin. Meijerin henkilökuntaa on viimeisten vuosien aikana vähennetty, sikala ja jo aikaisemmin minkkitarha on myyty pois. Vuonna 2002 sikalasta puolet saneerattiin, mutta vähitellen jouduttiin sikalasta luopumaan ja kauppa sikalasta tehtiin Porlammilla Potkan kanssa.

Porlammilla on tehty Emmenthalia 90 vuotta ja vuonna 2006 pidettiin tapauksen kunniaksi juustopäivät. Meijeritoiminta on jatkunut edelleen samanlaisena. Raastetuotteita on tehty entistä enemmän. Sitä on tehty kalliimpiin ruokiin eikä pizzoihin. Mustaleima on meijerin päätuote. Sen siivuttaminen on kasvanut. Se on kasvanut koko valtakunnassa. Mustaleiman tekijöitä on vähän ja se on meijerille muodostanut markkinaraon.

Juuston valmistus on Porlammilla kuitenkin vähentynyt sen sijaan pakkausta tehdä Hollantiin sekä Ruotsiin. Juuston vähittäiskauppa on ulkoistettu omaan yritykseensä. Juustoa tehtiin eniten 20 vuotta sitten, mutta sen jälkeen se on vähentynyt.

Meijerin vieressä on Arla, jonka kanssa on tehty yhteistyötä. Porlammin meijerin keräämä maito menee Arlaan ja meijeri saa maidosta proviisioita kuten Ruhankin meijeri. Arlan juustoja pakataan Arlan tiloissa. Porlammin meijerin henkilöstöä on vähennetty työntekijöiden jäädessä eläkkeelle. Työntekijöitä tulee myös Porlammin ulkopuolelta, mm Nastolasta..

Maidontuottajien asema on meijerissä turvattu. Se palvelee maidontuottajia. Juustomaito tuodaan Valiolta autolla. Oma maitoauto ei ole enää, koska sillä ei ollut ajoja. Tilamäärä on vähentynyt ja ajoja olisi tullut viisi tuntia päivässä. Nykyisin autoilija Högström keräilee maidon

Meijeri myy höyryn Arlalle. Meijerin tuottama hera ajetaan alueen sikaloille Tuomikosken autolla. Juustomestarina toimii Matti Ampuja, joka asuu Elimäellä. Maidolle tehdään kaikki kokeet kuten ennenkin. Erityisesti lääkejäämät tutkitaan.

Maidontuottajien rooli on sama kuin ennenkin. Meijerin sikalan realisoitiin, koska siihen ei oltaisi saatu tuotantotukia, sillä omaa peltoa ei enää ole. Maatilojen kanssa on lietesopimukset. Sikalassa on Porlammin Potka tehnyt remontin.

Traktori on edelleen meijerillä omiin ajoihin sekä Transit on yhä meijerillä. Korjaustoiminta meijerillä on lopetettu ja siellä työskennellään vain omaan tarpeeseen. Rakennemuutos on vaikuttanut meijeriin. Maitotilojen määrä on puolittunut. Se tapahtuu kymmenen vuoden välein.

Hallituksen puheenjohtaja on ollut Pertti Tuuli ja varalla Kari Rantala. Tilaneuvontaa on tehty sekä pidetty palavereita. Kari Haarala on Arlan paikallispäällikkö. Itä-Uusimaa on hyvää maidontuotantoaluetta ja se on pysynyt sellaisena toisin kuin Länsi-Suomessa. Arla ilmoitti vuonna 2009 YT- neuvotteluista. juustonpakkaus Porlammilta Kuusamoon ja nyt on toiminta lopetettu.

Meijerin rakennuksia on korjattu ja ne ovat hyvässä kunnossa. Tulevaisuuteen uskotaan ja tuotantopotentiaalia on. Sipooseen on lyhyt matka. Viljelijät ovat ikääntyneet ja se voi edistää rakennemuutosta. Meijerin uskotaan pärjäävän kilpailussa kuitenkin edelleenkin.

Osuusmeijeri työllistää 11 henkilöä. 23 tuottajaa tuottavat 7,3 litraa vuodessa. Meijerin tuotteista menee kolmannes vähittäiskauppaan, loput suurkeittiöihin. Porlammin Potka laajensi lihasikapaikat 4000:sta 5280:aan.

7.Autoilu

Porlammi on ollut varsin yritteliästä seutua ja autoilijoita oli ennen useampikin. Kuorma-autot ovat kuitenkin vähentyneet. Jatkajista on ollut puutetta ja ajotkin ovat vähentyneet. Pertti Haavistolla on vielä auto, mutta monet entiset autoilijat ovat siirtyneet muille aloille. Samoin Pärnäsellä on auto. Eläkkeelle ovat jääneet mm. Hovenin veljekset eikä Siltalassakaan ole autoa, Siltalassa on silti vielä perinteistä yritystoimintaa. sementtirenkaitakin vielä tehdään ja rautaa ja polttoaineita myydään. Työt ovat usein veljeksillä kylän ulkopuolella kurottimien kanssa ja liikenteen vähentyminen kuvastaa elinkeino toiminnan vähentymistä. Toisaalta viljelijät hoitavat kuljetuksia omalla kalustolla tai sopimuksilla niin kuorma-autoilulle ei ole enää tiloilla eikä niitä ole enää tilojenkaan käytössä kuten ennen.

Taksi on Porlammilla pysynyt. Nyt Tuomas Villikka jatkaa isänsä ammattia ja tarpeellinen kyyti on saatavissa omasta kylästä pidemmällekin. Hän palvelee kyläläisiä monipuolisesti, hakee lääkkeit apteekista, vie kimppakyydillä ostoksille, teatteriin ja noutaa tavaroita.

8 Porlammin Pyry

Porlammin urheilutoiminta on ollut viime vuosina enemmän urheilupaikkojen ylläpitoa kuin kilpailutoimintaa. Hiihtoladut ovat olleet kunnossa ja kaikkien käytettävissä tenniskenttäkin on yhä käytössä. Pururata on Pyryn ylläpitämä. Yleisurheilua on Porlammin kentällä yksissä kilpailuissa kesällä, joissa lähinnä nuoria on osallistujina. Jo 1950-luvulla tehtiin sopimus Lapinjärven Lukon kanssa edustusmuodoista.

Porlammilla on aika ajoin ollut kuitenkin lahjakkuuksia. Vesa Erojärvi oli kyvykäs pitkän matkan juoksija kuten Juha Vähämartti aikanaan. Pyry onkin ollut lähinnä kasvattajaseura, sillä resursseja ei ole ollut ammattivalmennukseen. Lentopallo lopahti 90-luvulla.

Kuntoliikuntaa on kuitenkin Porlammilla edelleen hyvä harrastaa ja kilpailemaankin kerran kesässä pääse kyläyhdistyksen kesälauantaina. Hiihtokilpailujakin pidetään Soihtulassa. Perusasiasiat ovatkin kuntoliikunnan suhteen edelleen kunnossa. Kunnaltakin saadaan avustusta. Harrastajamäärät ovat kuitenkin väen vähentyessä laskeneet. Pikkuhiljaa on menty alaspäin. Pekka Kainulainen on ollut hyvä tuki urheilun säilyttämisessä, samoin Rainer Tuuri.

Innostus on kuitenkin laskenut, vaikka urheilu vielä käykin. Pelipaidatkin on olemassa Porlammi Unitedin nimellä. Porlammilla on ollut vuodesta 1975 uimahalli, joka on palvellut niin koulua kuin muutakin kuntoliikuntaa. välillä urheilu aina elpyi ja lenkkeily ja maratoonikin on saanut uutta sijaa

Porlammilla on harrastusmahdollisuuksia yhä moneen lajiin. Kuntohalli on sekä kaukalo ja luonnollisesti urheiluhalli pelipaikkana. Vapaita vuoroja on yhä enemmän. Pyry on ollut elossa pienellä porukalla. Toiminta on supistunut vain saman verran kuin väkiluku, mutta puitteet ovat yhä olemassa ja urheilu kuuluu edelleen Porlammin elämään.

9. Yhteismaat

Porlammilla on toiminnassa yhä perinteisiä yhdistyksiä, kuten kylän yhteismaat, joka niin monella tavalla on aikaisemmin on auttanut yhteisissä asioissa. Yhteismaat yhdistyksessä on toimittu hyvässä uskossa, mutta varsin vaikea on kirjaimellisesti noudattaa yhdistyslakia. Tämä on aiheuttanut ongelmia. Kari Myyrä näki asiat toisin kuin yhteismaitten edustajat meijerin sikalan laajentamisasiassa ja asia on yhä kesken.

10. VPK

Porlammilla on ollut vapaapalokunta vuosikymmeniä ja viime aikoina sitä on tarmokkaasti kehitetty. Porlammin vpk hankki oman paloauton ja johtoauton, mutta niin kuin niin moni asia on vpk toimintakin rakennemuutoksessa uhattuna. Suurin muutos on joutuminen Porvoon alaisuuteen pelastuslaitoksen suhteen.

Ismo Perttilä on porlammilaisten puolesta koettanut ajaa oman vpk:n asiaa ja palokunta saatukin pidettyä kylässä sammutussopimuksia on tehty Porvoon keskuksen kanssa, vaikka kitkaa on ollutkin. Rahaa pitäisi aina vain säästää ja se pitäisi tehdä ennestäänkin pienistä rahoista.

Tarkoitus on vähentää vapaapalokuntia ja käytännön ongelmiin törmätään monissa asioissa ja sammutustyö on ongelmallista. Paloauton omistus ja huolto ovat aina neuvottelun kohteita. Porlammilla haluttaisiin olla itsenäisiä, mutta palokuntia on supistettu

Porlammmin VPK:n velvollisuutena kouluttaa miehet ja hankkia varusteet. Kiinnostuneita palomiehiä on ollut kaikkiin lähtöihin. Porlammmin vpk:n vahva puoli on päivälähtö, johon saadaan kuusi miestä. Porlammmin palokunta on ollut apuna palojen kotikylän ulkopuolellakin.

Omaa asemaa on jouduttu puolustamaan palokuntapalavereissa ja delegaatioita on Porvooseen lähtenyt. Palokunta edustaa kylän omatoimisuutta ja omavaraisuutta ja perinteisesti ollut tärkeä kylän toiminnan keskus, josta halutaan pitää kiinni.

Maaseudulla on paljon tärkeitä suojeltavia kohteita, mitä varten palokunta pitää olla omassakin kylässä. Se on perusteltua senkin vuoksi, että omin voimin on nyt kalusto saatu uusittua nykyaikaiseksi. Viime vuosina on saatu taistella Porlammilla monilla alueilla omasta asemasta ja palokunta on jäljelle jääneistä toiminnoista ollut yksi uhanalaisimpia, kun niin moni toiminta on jo loppunut.

11. Eläkeläiset

Porlammilla on paljon vanhaa väestöä ja eläkeläiset yksi aktiivisimmista yhdistyksistä. Nyt on yhdistys uinunut. Kokouksia ei ole pidetty ja johtohahmo on puuttunut. Seuraa on haettu sieltä, missä se on ollut mahdollista kuten Myrskylästä. Näin on mennyt nyt 3-4 vuotta eikä nyt oikein tiedetä mihin suhtauduttaisiin. Martoihin on pidetty vähän yhteyttä. Keskenäinen toiminta sen sijaan on mennyt huonommin, vireys on laskenut.

Terveystenhoito on kuitenkin hoidettu vielä hyvin, mutta vetäjä puuttuu. Lapinjärven kunta ei ole eläkeläisiä voinut paljon auttaa. Porlammmin palvelut eivät tyydytä ja usein on menty autolla hakemaan palveluksia kauempaa, jos se on mahdollista. Tarmo-kauppa on eläkeläisille tärkeä, mutta välillä haluttaisiin suurempaa valikoimaa. Välttämätön elintarvike on kuitenkin saatavana kotikylästä Tarmo-kaupasta. Vuonna 2009 on perustettu Lapinjärven Liekki ry etujärjstökksi.

12. Porlammmin kyläyhdistys

Vuonna 2007 perustettiin Porlammmin kyläyhdistys saman mallin mukaan kuin muuallakin Suomessa kyläyhdistyksellä on nettisivut ja edustaja jokaisesta yhdistyksestä. yhdessä järjestetään Porlammilla tilaisuuksia. Kesäpäivä on suurin tapahtuma. Talvipäivä pidettiin metsästysseuran kanssa. kyläyhdistys on kokoava voima. yhdistykset ovat esillä viikonloppuisin.

Lämpölaitos on Porlammille toivottava asia, jota on lykätty. Leader- hankkeita ei ole vielä ollut. Kyläyhdistys edustaa uutta voimaa Porlammilla ja sopii kylään hyvin, sillä se on aina ollut omatoiminen. Kun kyläyhdistys on tukena ei tarvitse yksin pakertaa. Yhdistyksen vetäjinä ovat olleet Jaakko Vähämartti ja Pirkko Siltala.

Kokouksia on pidetty tarvittaessa. Kylän kevätkokous on vuosikokous. Jäsenmaksu on kerätty viisivuotiskaudeksi. Kesäpäiville tehdään esite, missä ovat yritysten mainokset. Joulutori järjestetään. Porlammilla on kesäasukkaita paljon, joista moni on yhdistyksen jäseniä.

Sähköpostilla tiedotetaan jäsenille, joita on 105. Kunta on ollut tyytyväinen tähän toimintaan. Kylällä on hyvät edellytykset toimia itsenäisesti, kun asiat ovat omissa käsissä. Aino Villikka voi viedä viestejä kuntaan kunnanvaltuuston puheenjohtajana ollessaan. Koululta on myös edustus kyläyhdistyksessä. Kyläyhdistyksen hallituksessa on kymmenen jäsentä. Tavallinen kyläläinen voi tuoda esille asioita ja yhdistys edustaa lähidemokratiaa. Porlammilla kylälle tehtiin vuonna 2007 kyläsuunnitelma. Porlammilla riittää palveluja, mutta koulun tulevaisuus huolestuttaa. Lapsiperheitä olisi saatava kylään lisää.

Porlammilla on myös nähtävyyksiä kuten Struven ketjun kolmiomittaustorni Tornikalliolla. sen kunnostukseen museovirasto myönsi 6000 euroa. Elämysverstaan on Matti Westman perustanut Pessalan verstaaseen. Siellä voi pitää erilaisia tilaisuuksia ja kokea elämyksiä ja tehdä itse käden töitä. Verstaalla on tilaa 500 neliötä ja Westman järjestänyt mm. lumikenkäsafareja

Porlammilla on myös bändi, jossa soittavat Jukka Manninen, Marko Perttilä, Juha Heinonen ja Markku Jääskeläinen

13. Metsänhoito ja Käkikosken saha

Metsänhoitoyhdistyksellä on rajan kirot, kun Artjärvi ja Orimattila liittyivät vielä isompaan yhdistykseen ja Porlammi reviiiriin. Pakolliset metsänhoitomaksut on edelleen maksettu. Toiminta tilatasolla muuttunut eikä enää metsään tehdä leimikoita vaan vedetään vaan rajat harvennusta ensiharvennusta varten. Metsäasioissa vaaditaan isännältä näkemystä metsälönsä hoidossa omien tarpeiden suhteen, koska se on ollut se runko maatalouteen ylläpitäminen ja tuoton saaminen edellyttää aktiivista osaamista isänniltä. Neuvontapalvelut käsittävät koko rannikon on metsäteknikkojen hoitovastuualue kymmenkertainen kuin 50 vuotta sitten Virallisten paperit täytetään yhdistysten puolelta kun taas kasvun seuraaminen on jäänyt isäntien vastuulle.

Mikael Fabritius on hoitanut Porlammilla metsiä. Reviiiriin toiminta-alueena Ennen tehtiin hanakkaasti pystykauppoja ja kilpailutettiin ostomiehiä. Suuri ongelma Porlammilla metsän hoidolle oli Käkikosken sahan kaatuminen. Esa Kekin ollessa ostomiehenä ja metsäasiantuntijana metsät tulivat hyvin hoidettua. Suurin puute on raskaan puun puute, jolloin ei päästä usein päätehakkuuseen. Metsissä on paljon työtä, joka jää helposti tekemättä, kun ei sillä nähdä kannattavuutta eikä jatkajia ole.

Vuonna 2007 loppui Käkikosken saha. Sahalla oli voimakkaasti investoitu Kari Perttilän aikana, mutta kapasiteetti ei puupulan takia voinut toimia kunnolla, jotta kannattavuutta olisi syntynyt. Sahan loppuminen koettiin suurena menetyksenä kylällä, sillä nyt ei voinut enää hakea tarvitsemiaan puita sahan lautatarhasta itse. Sahan tontille yritettiin saada muuta toimintaa ja se näyttikin alussa onnistuvan, mutta maaseutuyrittäjyyden tie on usein vaikea.

Koko sahatteollisuus oli kriisissä 2000-luvun puolivälissä ja erityisesti 2007 oli huonot ajat näkyvissä. Aikaa ei voitu voittaa vaikka tilanne paranikin vuonna 2009 ja jo konkurssiin tehnyt Mikkolan sahaakin Iitissä rupesi toimimaan uudelleen.

Sahalla alkoi vuoden 1994 palon jälkeen voimakas investointiprosessi, joka valmistui 2000-luvun alkupuolella. Toiminta-aika jäi kuitenkin lyhyeksi eikä taloudellisesti saatu sahaa pyörimään. vaikka sitä vielä konkurssin jälkeenkin yritettiin. Tukkien hinnat nousivat 50%. Kassakriisi ylivelkaantuminen seurasivat sitä..

14. Museo

Svea Korppi oli museonhoitajana vuoteen 2008 asti. Museo järjesti näyttelyjä postimerkeistä, Seijksen töistä, lasten leikkikalusta, Arabian posliinista ja radiosta.

Varoja kerättiin erilaisilla tempauksilla ja kunnalta saatiin avustus. Lampisen kirjasto saatiin järjestettyä. Tapahtumia oli paljon. Museo siivottiin keväisin. Martat kävivät museolla. Kyläläiset tukivat museota hyvin. Vanhoja toimikunnan jäseniä jäi pois ja johtokunta vähän vaihtui. Nyt on puheenjohtajana Mervi Vuorinen. Svea oli museonhoitajana 18 vuotta. Museon tukena oli Gösta Stenberg, joka tuki paljon museota omasta halustaan. Valokuvia on tunnustettiin. Esineitä tuli yhä lisää.

Porvoon museon kanssa on tehty hyvää yhteistyötä. Koulululaiset ovat käyneet retkellä museossa. Talonpoikaiskulttuurisäätiön kunniakilpi saatiin vuonna 2006 Manssilaan

Jussi Pessala on ollut kiinnostuksen kohteena museotoiminnassa Mervi Vuorisen toimesta. Jussi Pessalan kullisseja löytyi vuonna 2010 Majakalta, Soihtulasta, Pilvilinnasta ja Maakansasta ja tarkoitus on tehdä hänen elämäntyöstään kooste.

15. Martat

Martta toimivat edelleen vireästi. Marita Paavola on ollut puheenjohtaja ja Marja-Leena Rosi sihteeri. Porlammilla on noin 50 . marttaa, jotka ovat pitäneet kokouksia . Kaikki eivät ole mautiloilta. Jäsenmaksu on ollut 30 markkaa, mikä on sisältänyt jäsenlehden. Talkootyötä on tehty ja kesäpäivillä on aina oltu. Omassa väessä on työtä tehty eikä toiminta ole vähentynyt. Joka kuukausi on ollut jokin teema. Martat ovat kutoneet kaksi peittoa. Vanhainkodilla on käyty ja aina jotakin keksitty

Martta ovat myös tehneet teatteriretkiä ja muita retkiä mm Pietariin tänä vuonna. Martat ovat olleet mukana kylätoiminnassa. ja juhlissa tarjoilusta huolehtimassa. Viimeisinä vuosina toiminta ei ole taantunut vaan pysynyt elinvoimaisena. Martat on Porlammilla tärkeä yhdistys ja sillä on tulevaisuutta.

Martat ovat järjestäneet syyslounaita, jotka ovat olleet suosittuja. Martoilla on taito tuottaa pienistä aineksista pöydälle tarjottavaa ja kylän väki on saatu Soihtukaan koolle Porlammilla martat järjestivät hygieniakoulutuksen opettajana Anna-Maija Vähämartti.

Martat täyttivät 80 vuotta. Perinneruoka ja pitokalusto hankittiin vuonna 1938 ja sitä käytetään yhä. Gea Vähämartti ja Alli Simander valittiin kunniamartoiksi

16. Koulu

Porlammien ala-aste Käkikoskenkoulu on musiikin keinoin saanut aikaiseksi ohjelmaa ja näytelmiä yhteisiin tilaisuuksiin. Juha Heinonen on opastanut lapsia musiikin maailmaan ja kylä on voinut nauttia lasten esityksistä

Koulussa on tapahtunut opettajien sukupolvenvaihdos. Rehtori Jouni Salon tilalle on tullut Päivi Viren. Vararehtorina on Marketta Takkala. Katariina Kuokkanen on biologian opettaja. Opettajat ovat päteviä maistereita ja koulussa on hyvä henki. Se on pieni turvallinen opinahjo. Koulutilat ovat erinomaiset. Auditorio on ja kieliluokka sekä tietysti Taitotalo, jossa voidaan tehdä mitä vaan.

Rehtori Salo tuli Pekkalan jälkeen kouluun vuonna 1988 ja hänestä tuli yläasteen ja lukion rehtori kun Jaakko Pikkarainen jäi eläkkeelle Oppilasmäärä on vähän laskenut. Lukiossa on ollut parikymmentä luokkaa kohti. Oppilaitten määrä kuin Loviisan suomenkielisessä koulussa. Salo jäi eläkkeelle oltuaan Porlammilla 23 vuotta

Tulokset ovat olleet hyviä. Koulun kohtalon kysymyksenä ovat Artjärven oppilaat. Orimattilan kunnan kanssa toivotaan päästävän hyvään yhteistyöhön. Porlammilla tärkeät maitotilat ovat vähentyneet eikä lapsia ole enää niin kuin ennen. Tosin nuoria perheitä on muuttanut Porlammille.

Koulu on kulkenut kylän kehityksessä rintarinnan. Myrskylästä tulee paljon lapsia ja sinne on hyvät suhteet. Koulukyyditys on toiminut hyvin Porvoon liikenteen ja Elimäen liikenteen ansiosta. Koululla on hyvät liikkumismahdollisuudet. Uimahalli on lasten käytössä. Oppilasmäärän puute on kuitenkin ongelma, sillä tarjontaa ei voi antaa kovin laveasti ja valinnaisuus on vähentynyt.

Koululla on johtokunta yläasteella ja lukiossa oma. Joka kunnasta on edustajia vanhempien neuvostossa. Lapset on koulutettu ja maatalous on jäänyt toiselle sijalle, mutta monet ovat yhä innokkaita viljelijöitä ja hankkineet lisää maatalouteen liittyvää erilaista koulutusta. Porlammilaisilla isännillä ja Kähösellä kova usko kouluun. Lukion menetys olisi suuri menetys. Riskejä koululle on, sillä Lapinjärven liittyminen Loviisaan olisi lopettanut lukion.

Pekka Kainulainen piti 25 vuotta kansalaisopiston liikuntakerhoa Kristian Nyströmin jatkaessa. Pirjo Hannula palkittiin 40-vuotisesta työstä ja Ritva Sistola 30-vuotisesta työstä koulun hyväksi vuonna 2007 kunnan palveluksessa. Porlammien koulu on tuottanut yliopistossa tohtoreitakin, joista oman kylän poika Sami Myyrä on maa- ja metsätaloustieteiden tohtori. Yläasteen ja lukion johtokunnan puheenjohtaja oli vuonna 2004-2005 Kirsi Vähämartti. Oppilaita oli yläasteella 216 ja lukiossa 80. Vuoteen 2009-2010 oppilasmäärä oli hiukan vähentynyt yläasteella 198 ja lukiossa 56 oppilaita yläasteen ja lukion johtokunnan puheenjohtaja oli nyt Laila Tuuli

17, Nuorisoseura Soihtu

Soihtu on keskittynyt iltamiin, jota on kahdesti vuodessa. Anja Tiainen ohjaa edelleen teatteria ja kirjoittaa näytelmiä. Suomen täyttäessä 90 vuotta näyteltiin Juhon tarinan. Opettajat ovat osaksi olleet näytelmissä, mutta uusikin näyttelijöitä on tullut Soihtuun. Lapsiakin on ollut näytelmissä.

Vuonna 1995 oli ensimmäinen näytelmä ja sen jälkeen on ollut vuodessa kaksi- kolme näytelmää. Toinen esitys on aina pidetty ja joillakin näytelmillä on käyty kiertueella Artjärvellä. Vanhat näyttelijät kuten Eila Lindberg ja Pirjo Hannula ovat edelleen olleet mukana.

Sali on ollut iltamissa täynnä 130-150 henkeä ja iltamat ovat olleet suosittuja. Orkesterin on ollut useimmiten Myrskylästä Bueno. Tapanin iltamat ovat suosittu tapahtuma ja kesänäytelmä. Viisi viimeistä vuota on Soihdussa mennyt kuten ennenkin. Tukea on saatua talonmaalaukseen Opetusministeriöltä. Sitä ennen laitettiin katto ja talo onkin hyvässä kunnossa.

Eila Lindberg on ollut puheenjohtaja 19 vuotta. Talon pitäminen on tärkeää. Jäseniä on 160. Aikaisemmin on ollut 200 jäsentäkin. Kyläyhdistyksen kesäpäivät pidetään Soihtulassa. Soihtula on keskeisellä paikalla Porlammilla ja kuuluu olennaisesti Porlammin identiteettiin.

Porlammin Soihdulla oli 110-vuotis juhlapöytäkokous. Kotiseutuliitto myönsi Soihdulle avustusta ja varoja kerättiin muillakin tavoilla.

Soihtu on esittänyt viime vuosina seuraavat näytelmät Unelmahäät, Ei maksa vaivaa, Juho Suomisen tarinan, Punahilkka hukassa, Sun kanssa Liisa pien, Tallinnaan ja takaisin, Hiekkahentuset, Kun on geenit.

18. Osana Lapinjärven kuntaa

Aino Villikka tuli Lapinjärven keskustan kunnallisjärjestön johtoon ja sitä tietä valtuuston puheenjohtajaksi. Teuvo Peltonen, joka aikaisemmin oli kunnan luottamustehtävissä ja valittiin 2007 kirkkoneuvoston puheenjohtajaksi.

Kunnan kannalta Porlammi on yhä tärkeä kylä, sillä kylässä on yläaste ja lukio ja on kunnalle tärkeää, että kylä voi hyvin. Koulu on elinvoimainen ja siellä viihdytään. kylä ja koulu kulkevat käsi kädessä. Kunta kaavoittaa koulun viereen omakotiasutustontteja. Kunnan väestö on vähentynyt niin kuin Porlamminkin. Artjärven kohtalo vaikuttaa Porlamminkin elämään ja toive on että voitaisiin yhdessä kehittää koululaitosta.

Kunta on ollut mukana monissa Porlammin asioissa kuten lähikauppa-asioissa. Porlammilta on valtuutettuja ja puheenjohtajakin. Kielellä ei ole enää merkitystä. Yhteistyötä on tehty moneen suuntaan Porlammilta Päijät-Hämeeseenkin..

Orimattilan sanomat on ollut kiinnostunut Porlammin asioista. Porlammi on edelleen elinvoimainen, Kyläyhteisö antaa sille voimaa, eikä rakennemuutos ole Porlammin vika, vaan muutos on tullut valtion suunnalta. Porlammilla ei ole suuria uhkakuvia.

Koulu voi vielä olla ongelma, jos aineyhdistelmiä ei voida tarjota tarpeeksi laajasti ja opettajia on vaikea saada. pieni lukio ei nyt ole valtion suosiossa, mutta kunta on sen takana.

Porlammille on suunniteltu rivitaloa vuodesta 2006 lähtien, mutta asiat usein hautautuvat tai odottavat parempia aikoja. Lapinjärven ja Porlammin tieosuutta on vähän parannettu. Vuonna 2006 jouduttiin toisin tekemään uusi tien pinnoitus aikaisemman yrityksen epäonnistua. siltoja on myös korjailtu vuonna 2011.

Aino Villikka vastusti Lapinjärven ja Loviisan liitoshanketta, vaikka muut Itä-Uudenmaan kunnat siihen menivät. Ulla Onnila totesi myös että ovia sulkeutuu mm. Päijät-Hämeeseen ja Kymenlaaksoon jos Loviisaan liitytään.

Kuntauudistuksesta järjestettiin paneeli Kapellbyn koululla. Pekka Puranen kirjoitteli ahkerasti mm. kuntasuunnitelmasta. Kansanäänestys oli aika tiukka 50,95 vastaan 45,8 puolesta. Mats Antas vaati

keskustelua kunnan jakamisesta, mutta nämä hankkeet kuivuivat aikanaan kokoon. Kimonkylä menisi mieluummin Elimäen suuntaan kuin kaukaiseen Loviisaan. Valtuustossa äänestys oli 12-9. Keskustan ryhmässä ollessa kokonaan vastaan. Äänestyksessä porlammilaisten äänet olivatkin ratkaisevia ruotsinkielisten kylien ollessa valmiimpia yhteistyöhön.

Sale sulki ovensa ja vähän aikaa oltiin ilman kauppaa ennen kuin Elina Rautiainen tuli Kausalasta Tarmo-kyläkauppiaksi. Sale harjoitti kylmää markkinapolitiikkaa eikä antanut porlammilaisille mitään armoa, vaikka protesteja toimitettiin Saleen. Salen toimitusjohtaja Taavi Heikkilä kuuluikin ei toivottuihin henkilöihin Porlammilla.

Porlammilta Artjärven osuuspankin hallituksessa ovat olleet Kai Paavola ja Esko Röytiö. Pankki sinänsä on mennyt hyvin, vaikka vähensikin Porlamminkin pankin aukioloaikoja.

Koululaiset ovat vuosittain vieneet tervehdyksen Hilda Käkikosken patsaalle Vuonna 2008 Porlammi oli myös Itä-Uudenmaan vuoden kylä. Kirkkovaltuuston puheenjohtajana vuosina 2009-2010 oli Teuvo Peltonen. Porlammille oli muuttanut teologi Pauli Annala, joka piti kirkossa joulusaarnan

19. Lopuksi

Maaseutu on joutunut ottamaan vastaan EU-ajan muutokset ja rakennekehityksen osittain valmistautumattomana. Kylien elinvoima on ehtynyt ja näin voisi päätellä Porlammillakin käyneen. Se on kuitenkin virheolettamus, sillä elinvoimaisia rakenteita on niin maataloilla, yhdistyksissä kuin ihmisissäkin. Porlammi kuuluu itsenäiseen Lapinjärven kuntaan, mutta on sen jäsenenä ollut omatoiminen kuten ennenkin.

Taloudellisella sektorilla on kärsitty porlammilaisista riippumattomista syistä takaiskuja, mutta yhä on olemassa vähimmäispalvelut ja autolla helpostikin suuremmista keskuksista saatavana. Tällä hetkellä voidaan olla aika tyytyväisiä oleviin oloihin. Huomisesta Luoja huolen pitää.

20. Lähteet

Maamiesseuran pöytäkirjat 2005-
Porlammin yläasteen ja lukion vuosikertomukset 2005,2010
Loviisan sanomat 2005-2010
Leipä leveämmiksi 2011
Pro Agria Satoa 2011
Huvinen Hannu Porlammin kirja 2005

Haastattelut

Kirsi Haarala
Arto Hasu
Tommi Hoven
Pekka Kainulainen
Svea Korppi
Jouko Lievonen
Eila Lindberg
Kari Myyrä
Kari Ollikainen
Ulla Onnila
Taimi Pallas
Esa Perttilä
Kari Perttilä
Pasi Siltala
Christian Sjöstrand
Terttu Vähämartti